

شیوه نامه اجرایی پرواربندی شتر

مرکز اجرایی قرارگاه جهاد اقتصادی

سازمان بسج سازندگی

سال ۱۳۹۴

مقدمه

شتر از گونه های دامی کم توقع است که غالبا در استانهای حاشیه کویر پرورش داده می شود. این گونه دامی بدلیل استفاده از مواد خوراکی کم ارزش و تبدیل آن به گوشت و مقاوم بودن در مقابل کم آبی پرورش آن در استانهای حاشیه کویر از اهمیت و جایگاه خاصی برخوردار میباشد. یکی از مسائل و مشکلاتی که در این بخش هست کمبود نقدینگی جهت پرورار نمودن این گونه دامی است که نمیتوان حداکثر استفاده از پتانسیل این دام بدست آورد. پیش بینی می شود که با اجرای این طرح علاوه بر اینکه از کشتار دامهای با وزن پایین کاسته خواهد شد بلکه در افزایش تولید گوشت قرمز و همچنین ایجاد اشتغال و ماندگاری روستائیان تاثیر بسزایی خواهد داشت

هدف از انتخاب عرصه

- ✓ جلوگیری از مهاجرت های بی رویه روستائیان به شهرها
- ✓ گسترش حرفه پرواربندی شتر و ایجاد زمینه های اشتغال برای جوانان روستایی
- ✓ افزایش تولید گوشت و کاهش واردات مواد پروتئینی
- ✓ پرکردن فضای خالی روستا

دستاورد برای کشور

ایجاد اشتغال، افزایش درآمد سرانه روستائیان، تامین پروتئین حیوانی مورد نیاز جامعه، کمک به اقتصاد کشور، فراهم کردن زمینه برای صادرات به کشورهای همسایه و جلوگیری از واردات و خروج ارز از کشور.

جایگاه شتر

به طور معمول در جایگاه پرواربندی شتر نیاز به محل مسقف نمی باشد ولی می بایست بالای آخورها و آبشخورها پوشیده گردد. مساحت بهار بند بر حسب هر نفر شتر (ترکیبی از گروه های سنی و جنسی متفاوت) 10 متر مربع می باشد. در استان های سردسیر کشور می توان به ازاء هر نفر شتر 4 متر مربع فضای مسقف و 6 متر مربع فضای غیر مسقف در نظر گرفت. بررسی ها نشان می دهد که شترها از مقاومت خوبی در قبال سرما و گرما برخوردارند ، شترهای دو کوهانه به علت داشتن پشم زیاد در برابر سرمای شدید مقاوم هستند و می توانند در برابر باد و بوران و طوفان های سرد کوهستان مقاومت نموده و راه خود را در مناطق سنگلاخی ادامه می دهد ، این گونه از شترها در کشورهای مغولستان و قزاقستان و شمال چین که از سرمای شدید برخوردار هستند نگهداری می شوند ، از سوی دیگر شترهای یک کوهانه به علت ساختار خاص فیزیولوژیک خود به گرمای زیاد مقاوم

هستند و معمولاً این شترها در شمال آفریقا خاورمیانه و هند و پاکستان نگهداری می شوند و قادر به تحمل گرمای سوزان صحاری خشک و بی آب و علف این مناطق بوده و می توانند گرمای تا 60 درجه سانی گراد و یا بیشتر را تحمل نموده و در زیر آفتاب سوزان کویر به راه خود ادامه دهند بدیهی است که در چنین شرایط محیطی از اشتهای حیوان کاسته می شود .

یکی از دلایل رواج آغل های باز یا بهاربندها در پرورش شتر نیز همین مسأله مقاومت حیوان در برابر سرما و گرمای شدید است . در این گونه آغل ها مسأله تهویه نیز به خودی خود حل شده است ، به ویژه که این مسأله در آغل های بسته بسیار ضروری و مهم است . چنان چه در پرورش شتر ، تولید شیر مطرح باشد ، باید به خاطر داشت که میزان تولید شیر ارتباط مستقیمی با درجه حرارت محیط دارد و هرچه درجه حرارت محیط افزایش یابد و میزان آب موجود کمتر باشد میزان تولید شیر ناقله کمتر و کمتر می شود ، از این رو باید برای تولید شیر ، به این امر توجه کافی مبذول نمود .

شتر یک کوهانه شرایط سخت آب و هوایی را تحمل می کند، ولی در سرمای کمتر از حدود 15 درجه سانتی گراد زیر صفر نیاز به سرپناه دارد . از طرفی، معمولاً در روش های پرورش آزاد و نیمه آزاد ، اداره گله از قبیل : پشم چینی، داغ کردن، درمان بیماریهای پوستی، واکسیناسیون و احیاناً شیردوشی و غیره معمولاً در محل های محصور که در کنار آبشخورها وجود دارد انجام گرفته و سپس دام را روانه مرتع می کنند . شتر در موقع زایش و همچنین بچه شتر تا یک سالگی که دوره شیرخوارگی بچه شتر می باشد و بخصوص تا سه ماهگی نیاز به پناهگاه و مراقبت دارد که می توان در سیستم های آزاد و نیمه آزاد ، شترهایی که اواخر دوران آبستنی را طی می کنند در جایگاه محفوظی نگهداری کرد تا پس از زایش و طی دوره شیرخوارگی بچه شترها (بخصوص تا سه ماهگی) آن ها را مجدداً روانه مرتع کرد .

در روش بسته و به منظور پرور بندگی می توان شترها را در محل های محصورمانند بهاربندها که در حقیقت جایگاه های مسقفی است نگهداری کرد . در چنین جاهایی امکان برنامه ریزی غذایی و بهداشتی برای گله به راحتی امکان پذیر است . به طور خلاصه از بررسی وضعیت استقرار و محل توقف شتر در مناطق حاشیه کویر می توان به این نتیجه رسید که در این مناطق به عنوان اقدام اساسی باید در اطراف آبشخورهای اصلی و مناسب که به عنوان مراکز ارتباطی گله ها در یک ناحیه هستند، اقدام به ایجاد بهاربند با قسمت بندی های فرعی همراه با انبار ذخیره کاه و سایر علوفه مورد نیاز کرد تا گله های شتر و به خصوص گله های کوچک (گله های کمتر از 10 نفر شتر) یکجا و به طور دسته جمعی از آنها استفاده کنند، اصطلاحاً این مراکز ایستگاههای خدمات پرورشی و بهداشتی نامیده می شوند .

نکته حائز اهمیت دیگر اینکه، شتر نسبت به بیماری جرب حساس است و یکی از عوامل مستعد کننده در ابتلای شتر به بیماری مذکور ، تراکم بیش از حد آن در یک محوطه بسته می باشد .

جهت ساختن جایگاه نگهداری شتر باید توجه داشت که جایگاه شتر به طور اساسی از بهاربندی که داری دیوارهای سرتاسری به ارتفاع سه متر باشد تشکیل می شود . بهتر است شترهای نر را در جایگاهی انفرادی قرار داد تا به کارگران و یا شترهای بیمار و یا

شترهای آبستن صدمه زنند ، همچنین باید محل جداگانه ای را در مرکز بهار بند جهت غذا خوردن اختصاص داد، به نحوی که دارای آخوری به ارتفاع لااقل یک ونیم متر و به گونه ای باشد که شترها بتوانند دورتادور آن جمع شوند. باید آبشخورهایی نیز در جایگاه قرار داد. در وسط بهار بند باید سایبانی گذاشت که چهار نفر شتر به راحتی بتوانند در زیر آن بنشینند و هم چنین دارای میخ هایی باشد که بتوان افسار شترها را به آن بست .

هزینه های پیش بینی شده برای بهره برداری از یک واحد پرواربندی شتر تا ظرفیت 12 نفر		
هزینه های جاری	به ازاء هر نفر (ریال)	هزینه کل دوره (ریال)
خرید دام اولیه	15/000/000	180/000/000
خوراک مصرفی	10/000/000	120/000/000
جمع هزینه جاری	25/000/000	300/000/000

❖ وزن اولیه 150 کیلو گرم در نظر گرفته شده است.

❖ وزن نهایی 350 کیلوگرم در نظر گرفته شده است.

❖ راندمان تبدیل خوراک به وزن زنده 9 به 1 در نظر گرفته شده است.

❖ بخشی از خوراک خشبی از منابع پرواربند تامین می شود.

حجم عملیات:

12 نفر

زمان بندی:

یک ساله

میزان تسهیلات تعلق گرفته :

به ازای هر نفر شتر 2.5 میلیون تومان و حداکثر 30 میلیون تومان

نحوی واگذاری:

متقاضی پس از مراجعه به بسیج سازندگی شهرستان و تکمیل پرونده و انجام پروسه اداری به بانک مهر اقتصاد برای دریافت تسهیلات معرفی میگردد. مبلغ تسهیلات ارائه شده توسط کارشناس و مسئول بسیج سازندگی ناحیه و با توجه به حجم فعالیت فرد مشخص می گردد.